

ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
Problems and Guidelines of the academic administration of small schools under
Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2

ทองคำ เกษจันทร์

Thongkham Ketchan

พระพุทระกูล หลินภู

Phra Futrakool Linphu

พระฉานิพิทย์ สุระศักดิ์

PhraChanipit Surasak

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

Mahamakut Buddhist University Kalasin Buddhist College

दनัย ลามคำ

Danai Lamkham

วิทยาลัยพิชญบัณฑิต

Pitchayabundit College

Email: namedanai@gmail.com

Received: 6 November 2024; Revised: 21 December 2024; Accepted: 28 December 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 และศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัยได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 163 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 ความสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.56) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยภาพรวมด้านประสิทธิภาพการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านตำแหน่งงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน และแนวทางในการแก้ปัญหาควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้กับครูด้วยการปฏิบัติจริง ศึกษาดูงานกับโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านการจัดทำ

หลักสูตร มีการประชุมวางแผนวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรจัดหาเอกสารหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพชุมชน และท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาเอกสารหลักสูตรหรือเอกสารหรือที่เกี่ยวข้องให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเอง และมีคณะกรรมการกำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนขนาดเล็ก, ปัญหา, แนวทาง

Abstract

This research article aimed to study the academic administration problems of small schools under the Office of the Primary Education Area 2, Nong Bua Lamphu and to study the guidelines for solving the academic administration problems of small schools under the Office of the Primary Education Area 2, Nong Bua Lamphu. The research sample consisted of 163 school administrators and teachers. The research instrument was a questionnaire with a reliability value of 0.89. The statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation.

The results of the study found that:

The study of opinions on the academic administration problems of small schools under the Office of the Primary Education Area 2, Nong Bua Lamphu, was at a high level overall ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.56). The comparison of the opinions of administrators and teachers in terms of work experience was significantly different at a statistical level of 0.05. However, there was no difference in terms of job positions. The solutions should include organizing workshops to provide knowledge to teachers through actual practice, conducting study visits with schools that are ready to develop the curriculum, holding meetings to plan and analyze the curriculum structure, and providing curriculum documents that are consistent with the community and local conditions. Provide opportunities for communities to participate in the development of school curricula and learning content. School administrators provide curriculum documents or related documents for teachers to study by themselves, and there is a committee to monitor and evaluate the use of the curriculum continuously.

Keywords: Administration, Small Schools, Problems, Guidelines

บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด และวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษา ให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กนับเป็นการบริหารที่มีความแตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ จากการสรุปของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ดำเนินการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาพบจุดอ่อนด้านการบริหารการศึกษาซึ่งพบว่า มีความแตกต่างระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยที่โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากยังขาดศักยภาพ ทั้งด้านครู วัสดุครุภัณฑ์การพัฒนาวิชาการ รวมทั้งมีความแตกต่างกันทั้งในคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งเกิดจากในโรงเรียนขนาดเล็กไม่สามารถนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติได้ครบ ซึ่งสอดคล้องจากผลสรุปของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์การสอนสื่อที่มีอยู่ไม่ตรงกับเนื้อหา ขาดความหลากหลายและทันสมัย จากการศึกษาเพิ่มเติมพบข้อมูลเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาไทยด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน พื้นที่ตั้งโรงเรียนขนาดใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด โรงเรียนในกรุงเทพมหานครและภาคกลางมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และโรงเรียนสาธิตและเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดทุกด้าน ในขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่เศรษฐกิจต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาไทยมีความแตกต่างตามสภาพภูมิเศรษฐกิจสังคมของประเทศ

จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการและผลที่เกิดขึ้นพบว่ามีประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชนขนาดเล็กที่ห่างไกลและมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ งบประมาณที่จัดสรรให้ไม่ค่อนข้างจำกัด ทำให้ขาดแคลนทั้งอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องสมุด ตลอดจนสนามสำหรับการเล่นกีฬาของนักเรียน รวมทั้งสื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ อีกทั้งขาดแคลนบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ครูไม่ครบชั้นเรียน ไม่ครบกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับนักเรียนของโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จึงเป็นความจำเป็นที่หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิต และการดำรงอยู่ในสังคมของเยาวชนไทยต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2, 2566)

จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กนั้นมีมากมายและมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดกรอบขอบข่ายงานวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจะได้นำผลของการวิจัยนี้ เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยจำแนกตาม ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวนทั้งหมด 233 คน โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน และครูผู้สอน จำนวน 197 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ เครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารจำนวน 33 คน และครูผู้สอน จำนวน 130 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 163 คน (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542) แล้วทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ลักษณะเป็นแบบ มาตรฐานประมาณค่า (Rating scale) แบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ทำหนังสือถึงออกจากหน่วยงานต้นสังกัดถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อขออนุญาตดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามไปยังโรงเรียนตามกลุ่มเป้าหมาย และกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน โดยการจัดส่งสอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จากนั้นผู้วิจัยจึงจะทำการติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

3) รวบรวมแบบสอบถามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้วยตนเอง ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 163 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้จำนวน 163 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการดังนี้

4.1 กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามตามความมุ่งหมายของการวิจัย

4.2 ศึกษาเอกสาร บทความ และรายงานการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ทฤษฎีแนวคิดและหลักการตลอดจนเกี่ยวกับงานวิชาการ

4.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล

4.4 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบ เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมปัญหาและและความต้องการ เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face validity)

4.5 ปรับปรุงและแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.6 นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่น 0.89

4.7 นำแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์มาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยจำแนกตาม ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
--	-----------	------	-------	-----------

หนองบัวลำภู เขต 2				
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.27	0.83	มาก	1
2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่	4.03	0.75	มาก	4
3. ด้านการวัดผลประเมินและเทียบโอนผลการเรียน	4.07	0.73	มาก	2
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.08	0.77	มาก	3
5. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.91	0.58	มาก	5
รวม	4.07	0.56	มาก	

1. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.83) รองลงมาคือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.77) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.58) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.83) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 1. การศึกษาวิเคราะห์สาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ให้ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.83) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 5. การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.58)

1.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D.= 0.75) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 7. การออกแบบการวิธีสอนที่หลากหลายในแผนการเรียนรู้อยู่ ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 1.03) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 12. การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ ($\bar{X} = 3.86$, S.D.= 1.45)

1.3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินและเทียบโอนผลการเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.73) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 17. การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้ มาตรฐาน ($\bar{X} = 4.25$, S.D.= 1.08) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 16. การเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์และผล การเรียนจากสถานศึกษาอื่น ($\bar{X} = 3.88$, S.D.= 1.24)

1.4 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.77) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 23. การสร้างเครือข่ายในการวิจัยระบบการจัดการเรียนรู้อยู่ภายนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= 1.08) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 21. การติดตามประเมินผลด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.92$, S.D.= 1.19)

1.5 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.58) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 28. ด้านงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.93) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 30. ด้านการจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X} = 3.34$, S.D.= 0.75)

2. เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยจำแนกตาม ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน

ตัวแปร	ผู้บริหาร		ครู		t-test	P-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.42	0.85	4.23	0.82	1.181	0.239
2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	3.85	0.93	4.07	0.70	-1.508	0.034*
3. ด้านการวัดผลประเมินและเทียบโอนผลการเรียน	4.02	0.79	4.08	0.72	-0.439	0.661
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.00	0.89	4.09	0.74	-0.626	0.532
5. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.81	0.62	3.93	0.57	-1.110	0.269
โดยภาพรวม	4.02	0.67	4.08	0.53	-0.569	0.570

* p-value \leq 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

1) การแก้ปัญหาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามี 3 แนวทางได้แก่

1.1) ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้กับครูด้วยการปฏิบัติจริง ศึกษาดูงานกับโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านการจัดทำหลักสูตร มีการประชุมวางแผนวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรจัดหาเอกสารหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและสาระ

การเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการหาเอกสารหลักสูตรหรือเอกสารหรือที่เกี่ยวข้องให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเอง และมีคณะกรรมการกำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

1.2) ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนให้มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

1.3) ควรสร้างความเข้าใจแก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เห็นถึงความสำคัญของหลักสูตร

2) การแก้ปัญหาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มี 6 แนวทาง ได้แก่

2.1) ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

2.2) ควรจัดอบรมครูให้มีความรู้ในการทำวิจัยเพื่อผลิตสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนรายบุคคลและรายกลุ่ม

2.3) โรงเรียนควรจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี

2.4) โรงเรียนควรสำรวจสื่อที่เป็นรายบุคคลแหล่งเรียนรู้ จัดทำทะเบียนฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำแผนการบริหาร นำนักเรียนไปทัศนศึกษา เชิญวิทยากรชุมชนมาให้ความรู้

2.5) ควรมีการส่งเสริมให้ครูได้พัฒนานำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้

2.6) ผู้บริหารโรงเรียนควรกระตุ้นให้ครูปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงโรงเรียนมีการจัดทำโครงการส่งเสริมให้ครูจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

3) การแก้ปัญหาด้านการวัดผลประเมินและเทียบโอนผลการเรียน มี 4 แนวทาง ได้แก่

3.1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

3.2) สถานศึกษามีการวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคล และมีการวางแผนดำเนินการวัดผล ประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3.3) ควรมีการจัดอบรมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือทางการวัดผลและประเมินผล

3.4) ควรมีการไปศึกษาดูงานด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงจัดให้มีหนังสือวิชาการด้านการวัดและประเมินผลไว้ให้ครูเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าด้านการวัดและประเมินผลพิจารณาในการจัดหาหรือพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลประเภทต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอน นำผลการวัดและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน จัดทำระบบการวัดผลที่ถูกต้องตามระเบียบ มีการจัดทำบันทึก รายงานและจัดเก็บอย่างปลอดภัย

4) การแก้ปัญหาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มี 5 แนวทาง ได้แก่

4.1) ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และนำผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน มีการนิเทศติดตามการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง จัดหาหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้บุคลากรใช้ศึกษาพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียน

- 4.2) ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการสร้างและการใช้นวัตกรรมด้วยวิธีที่หลากหลาย
- 4.3) ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 4.4) ควรมีการสนับสนุนงบประมาณด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม
- 4.5) ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการกระบวนการหรือระเบียบการวิจัยและการทำการวิจัยเพื่อ

พัฒนา

5) การแก้ปัญหาด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มี 6 แนวทางได้แก่

5.1 สถานศึกษาพิจารณาความรู้ความสามารถและความถนัดของครูเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

5.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบัน ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

5.3 ควรสนับสนุนส่งเสริมจัดให้มีความรู้ เสริมสร้างความคิด เทคนิค และทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ควรจัดฝึกอบรม ให้ความรู้ ทักษะวิชาชีพ แจกเอกสารทางวิชาการและเกร็ดความรู้ต่างๆ ให้ผู้ปกครอง ชุมชน

5.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งหมดทั้งในและนอกโรงเรียน

5.5 ควรสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาและศึกษาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่ทันสมัย

5.6 ดำเนินการกำกับติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ อยู่เป็นประจำ

อภิปรายผล

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, $S.D. = 0.56$) ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผลการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเบญจวรรณ เหลวกุล (2561) ที่พบว่าปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน รองลงมา คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ และด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และยังซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพิมลพรรณ กุลาสา และคณะ (2559) ที่พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าเป็นสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยข้อที่มีสภาพการบริหารงานได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 2) ครูผู้สอนมีความเห็นว่าสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก 15 ด้านโดยข้อที่มีสภาพการบริหารงานได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงาน สถาน

ประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 3) การศึกษาปัญหาการบริหารวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครู พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการ เช่น การเสนอแผนการสอน การจัดทำ แผนการเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบันการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เช่น สอนครูยังมีภาระงานอื่นที่มาก มากทั้งงานวิชาการ งานบริหารทั่วไป งานงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กเกือบทุกโรงเรียนยังขาดแคลนสื่อและนวัตกรรมไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน 4) แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กจากการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิสรุปได้ว่าแนวทางในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และประเด็นที่จะต้องดำเนินการ คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการปฏิบัติงานวิชาการมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องเหมาะสมกับตัวชี้วัด และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามเป้าหมายและทิศทางของศึกษาชาติ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้รักการอ่าน การอ่านคล่องเขียนได้ครูผู้สอนจะต้องแก้ปัญหาการเรียนการสอนโดยใช้วิจัย มีการรายงานผลการนิเทศย้อนกลับเพื่อให้ครูผู้สอนได้การพัฒนาและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและสถานศึกษาจะต้องจัดโครงสร้างภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องหรือรองรับการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชนผู้ปกครอง ควรร่วมกันในการระดมทรัพยากรในการจัดหาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยจำแนกตาม ตำแหน่ง และ ประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมด้านประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านตำแหน่งงาน พบว่าไม่แตกต่างกันทั้งนี้เป็นเพราะว่าผลการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเบญจวรรณ เหลวกุล (2561) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มี 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ควรมีการประชุม แลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา จัดให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวหลักสูตร 2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และผู้บริหารควรเพิ่มการให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ครู 3. ด้านการวัด ผลประเมิน และเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือวัดผล ประเมินผล จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูเพื่อกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และการประเมินผลของสถานศึกษา 4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ควรจัดให้มีการอบรมครู เกี่ยวกับการสร้างและการใช้นวัตกรรมด้วยวิธีที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อยู่ในแต่ละกลุ่มสาระ และผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนา 5. ด้านการพัฒนาแหล่งการ

เรียนรู้ พบว่า ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งหมดในและนอกโรงเรียน ดำเนินการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมพัฒนาให้องค์ความรู้ และสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่น

สรุป

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.56) ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยภาพรวมด้านประสิทธิภาพการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านตำแหน่งงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน ส่วนแนวทางในการแก้ปัญหาควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้กับครูด้วยการปฏิบัติจริง ศึกษาดูงานกับโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านการจัดทำหลักสูตร มีการประชุมวางแผนวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาเอกสารหลักสูตรหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเอง และควรมีคณะกรรมการกำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าการศึกษาคำคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.83) รองลงมาคือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.77) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.58) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ ดังนี้

1) ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้กับครูด้วยการปฏิบัติจริง ศึกษาดูงานกับโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านการจัดทำหลักสูตร มีการประชุมวางแผนวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรจัดหาเอกสารหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาเอกสารหลักสูตรหรือเอกสารหรือที่เกี่ยวข้องให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเอง และมีคณะกรรมการกำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2) สถานศึกษาประชุมและแต่งตั้งคณะกรรมการและบุคคลที่เกี่ยวข้องจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน และนิเทศ

3) สถานศึกษาประชุมและแต่งตั้งคณะกรรมการและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดทำและพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้ตามมาตรฐาน จัดอบรมให้ความรู้และจัดคณะกรรมการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการวัดผลและประเมินผล

4) สถานศึกษาประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผนและอบรมให้ความรู้การพัฒนาสื่อในการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงพอกับความต้องการในสถานศึกษา

5) สถานศึกษาควรร่วมมือกับชุมชน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันคัดเลือกแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและตรวจสอบการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

2) ควรทำการศึกษาความต้องการของชุมชนโดยการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- เบญจวรรณ เหลืองกุล. (2561). ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- พิมลพรรณ กุลาสา และคณะ. (2559). สภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือเขต 2. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 10(2), 110-123.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551. กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ฉบับสรุป. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรินทวาทกราฟฟิคจำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู. (2566). แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กปีการศึกษา 2566-2570. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Education and Psychological Measurement. 30(3): 607-610.